

Politik Bilim

Kendi kaderini kendi elleri arasına almak...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Türkiye'deki ARGE ve inovasyon yardımlarına ait uzun bir liste verdikten sonra, geçen hafta yapmaya çalıştığım genel değerlendirme, söz konusu yardımların tasarlanmasında ve uygulanmasında içtenlikle çaba göstermiş pek çok uzmanı üzümüş olabilir. Elbette amacım, çabalarına yakından tanık olduğum o insanları üzümek değildi. Kaldı ki, bilinmeyen bir şey de söylemiş değilim.

Bunca destek programına rağmen ARGE ve inovasyonda ciddî bir mesâfe kat edemediğimizi, **kendi geliştirdiğimiz özgün ürünlerle** dünya pazarlarında dişe dokunur bir yer edinmeyi başaramadığımızı ve sürekli dış ticaret açığı verdiğimizizi bilmeyen var mı? Mesele buna çâre bulabilmekte... Bunun için de, önce bu duruma yol açan ana neden üzerinde görüş birliğine varmamız gerekmez mi? Benim ileri sürdüğüm neden “*siyasî erk tarafından sahiplenilerek kararlılıkla gerçekleştirilmesine çalışılan, topluma mâl edilmiş bir gelecek öngörümüzün olmaması*”ydı. Böylesi bir öngörümüz olmadığı için de “*Bilim ve teknolojiye önceliklerimiz yok; sanayide sektörel önceliklerimiz yok; iddialı olduğumuzu ileri sürdüğümüz sektörlerde bile, uzun vâdeli hedeflerimiz yok.*” demiştim. Bu durumda bu ülkeyi götürebileceğimiz bir yer; topluma vaat edebileceğimiz güvenilir bir gelecek olabilir mi?

Sayın Bursalı'nın ‘*otomotiv sanayiimizin âkîl adamı*’ olarak nitelediği Jan Nahum gibi bir üst düzey yönetici ve stratejist de olamayacağını söylüyor. Sayın Nahum'un 7 Ekim'deki ISO Vizyon Toplantısı'nda yaptığı, otomotivdeki geleceğimize ilişkin değerlendirmelerini, özellikle de şu sözlerini, 17 Ekim günlü CBT'den tekrar okuyalım:

“Otomobil sanayii olarak şimdi bir kırılma noktasındayız. Kendini buna hazırlayan fırsat yaratır, hazırlamayan için bu kırılma noktası bir tehdittir. Araba üretimimiz 1,2 milyon, İtalya'dan fazla araba üretiyoruz. Peki, nerede bizim yaptığımız inovasyon! Yok. Bekliyoruz ki başkası yapsın biz alalım. Ama ürünün katma değerini de başkaları alıyor. Ekonomide bir çıkışı yaratamıyoruz, çok daha iddialı [olmalı] çok daha fazla değişimi kabul etmeliyiz...

“Ankara'nın teşvik sistemleri hep genel karakterli. Herkese veriliyor. Özel bir teşvik yok! Böylece çok özel bir alanda gelişme, derinleşme ve sivrilme gerçekleşmiyor. Oysa değer yaratma zincirinin her bir noktasında inovasyon yaratma imkânı var...

“Türkiye, meselâ petrol dışı enerjilerle çalışacak araba geliştirilmesi için büyük bir teşvik desteği, güç yığıcı yapabilir; bir meydan okumadır bu ve [böyle bir] çalışma ülkemizi dünyanın sayılı merkezlerinden biri haline getirebilir...

“[Ama bunun için] ulusal vizyonlar gerekli, irili ufaklı; [söylediklerim] başka türlü gerçekleşmez. Mastır plân yok bu konuda, bu mastır plâna otomobilciler ve devlet el ele sahip olmalı. Çin otomobilde inanılmaz kararlılıkta mastır plânlara, kararlılıklara sahip.”

Sayın Nahum, iddialı olduğumuzu ileri sürdüğümüz otomotiv sanayiindeki vizyonsuzluğumuzun, bugün bu sektöre özgü ulusal bir politikamız olmamasının yol açacağı doğal sonucu da şu çarpıcı sözleriyle ortaya koyuyor: “*Eğer yenilikçi ve katma değer yaratıcı yeni bir döneme giremez ve benzin dışı enerjiler için büyük çaplı araştırmalara yönelemezsek bizim Avrupa'dan çaldığımız otomobil sanayii üretimini, başkaları da bizden çalar.*”

Vizyonsuzluğumuz, ulusal politikalardan yoksunluğumuz sâdece otomotiv sektörüne mi özgü? Tüketici elektroniğinde, tekstilde, beyaz eşyada, gıdada, makina imalâtında

vizyonumuz ne? Bu ÷lke b÷t÷n bu alanlarda üretimi başkalarına kaptırırsa, bu coğrafyada sanayi olarak elde ne kalacak? Sanayiini kapııran, dolayısıyla üretme yeteneğini kaybedip teknolojiye de iyice yabancılaşan toplum geleceğini neyin üzerine kuracak? Türkiye'nin her şeyden önce kendi kaderini kendi elleri arasına almaya; kendisi için bir gelecek öngör÷p bunu inşâ etmeye karar vermesi gerekiyor.

CBT, 31 Ekim 2008